

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział I. Istota zachowań zdrowotnych młodzieży gimnazjalnej	15
1. Zachowania zdrowotne jako element stylu życia	15
1.1. Zachowania zdrowotne – przegląd definicji.	15
1.2. Rodzaje zachowań zdrowotnych	17
1.3. Przekonania zdrowotne i wiedza na temat zdrowia.	19
1.4. Edukacja zdrowotna i współczesne koncepcje promocji zdrowia	22
2. Zachowania zdrowotne młodzieży gimnazjalnej i ich wybrane uwarunkowania.	26
2.1. Gimnazjum – tradycja i współczesność	26
2.2. Uczniowie gimnazjum jako młodzież w okresie adolescencji	28
2.3. Środowiska wychowawcze młodzieży gimnazjalnej i ich wpływ na zdrowie	31
2.4. Zachowania młodzieży gimnazjalnej związane ze zdrowiem w świetle wyników badań	38
2.5. Hierarchia wartości młodzieży gimnazjalnej.	55
Rozdział II. Istota spostrzegania – wybrane zagadnienia teoretyczne	57
1. Wybrane definicje spostrzegania i pojęć z nim związanych.	57
2. Rola aktywności gałek ocznych w procesie spostrzegania	62
3. Eyetracking (ET) – geneza i współczesność	66
Rozdział III. Założenia badawcze.	75
1. Problematyka badawcza	75
2. Charakterystyka badanych osób.	84

Rozdział IV. Deklarowane zachowania zdrowotne młodzieży gimnazjalnej	87
1. Deklarowane zachowania zdrowotne badanej młodzieży w obrębie odżywiania, aktywności fizycznej i czasu wolnego	88
1.1. Odżywianie się i stosowanie diet	90
1.2. Zachowania związane z codzienną higieną	96
1.3. Aktywność fizyczna oraz formy aktywności wolnoczasowej	97
1.4. Zajęcia sedenteryjne w czasie wolnym	106
1.5. Sposoby spędzania czasu wolnego w rodzinie	109
1.6. Funkcjonowanie młodzieży gimnazjalnej w środowisku rówieńczym	111
2. Ryzykowne zachowania związane ze zdrowiem	117
2.1. Palenie tytoniu	117
2.2. Picie alkoholu	119
2.3. Używanie substancji psychoaktywnych	122
2.4. Inne zachowania ryzykowne dla zdrowia	125
2.5. Przemoc	127
3. Miejsce zdrowia w wyznawanej hierarchii wartości i kryteria „bycia zdrowym” w deklaracjach gimnazjalistów	129
3.1. Symbole szczęścia osobistego w opiniach badanych uczniów	129
3.2. Wartości osobiste wyznawane przez badanych uczniów	132
3.3. Kryteria zdrowia według badanych uczniów	134
Rozdział V. Spostrzegane zachowania zdrowotne młodzieży gimnazjalnej	141
1. Spostrzeganie zachowań o charakterze prozdrowotnym	142
1.1. Spożywanie zdrowego śniadania	142
1.2. Spożywanie zdrowego drugiego śniadania w szkole	146
1.3. Obiad przygotowywany i spożywany wspólnie z rodziną	151
1.4. Higiena jamy ustnej	155
1.5. Aktywne spędzanie czasu wolnego wśród rówieśników	157
1.6. Aktywne sposoby spędzania czasu wolnego w rodzinie	159
1.7. Pozytywne nastawienie do siebie i świata	163
2. Spostrzeganie zachowań o charakterze antyzdrowotnym	165
2.1. Spożywanie niezdrowego drugiego śniadania w szkole	165
2.2. Odchudzanie się	169
2.3. Zajęcia sedenteryjne w czasie wolnym	171
2.4. Bierne sposoby spędzania czasu wolnego w rodzinie	174
2.5. Ryzykowne zachowania związane ze zdrowiem – palenie tytoniu	176
2.6. Ryzykowne zachowania związane ze zdrowiem – picie alkoholu	179
2.7. Negatywne nastawienie do siebie i świata	181
Rozdział VI. Deklarowane a spostrzegane zachowania zdrowotne badanej młodzieży	185
1. Nasilenie spostrzegania prozdrowotnego	187
1.1. Struktura czynników zdrowotnych w grupie badanych z wysokim wynikiem nasilenia spostrzegania prozdrowotnego	189

1.2. Struktura czynników zdrowotnych w grupie badanych ze średnim wynikiem nasilenia spostrzegania prozdrowotnego	191
1.3. Struktura czynników zdrowotnych w grupie badanych z niskim wynikiem nasilenia spostrzegania prozdrowotnego	193
2. Nasilenie spostrzegania antyzdrowotnego	196
2.1. Struktura czynników zdrowotnych w grupie badanych z wysokim wynikiem nasilenia spostrzegania antyzdrowotnego.	199
2.2. Struktura czynników zdrowotnych w grupie badanych ze średnim wynikiem nasilenia spostrzegania antyzdrowotnego.	201
2.3. Struktura czynników zdrowotnych w grupie badanych z niskim wynikiem nasilenia spostrzegania antyzdrowotnego	202
3. Kryteria zdrowia a poziom nasilenia spostrzegania o charakterze pro- i antyzdrowotnym	204
3.1. Kryteria zdrowia a poziom nasilenia spostrzegania prozdrowotnego	204
3.2. Kryteria zdrowia a poziom nasilenia spostrzegania antyzdrowotnego	206
4. Preferowane symbole szczęścia i wyznawane wartości osobiste a poziom nasilenia spostrzegania pro- i antyzdrowotnego.	209
4.1. Symbole szczęścia i wartości osobiste w aspekcie nasilenia spostrzegania prozdrowotnego	209
4.2. Symbole szczęścia i wartości osobiste w aspekcie nasilenia spostrzegania antyzdrowotnego	211
Podsumowanie i wnioski końcowe.	215
Bibliografia.	227
Spis tabel, zdjęć, schematów i rysunków	247